

Να γιατί είναι αντισυνταγματικός

Του ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ

Ο νόμος-πλαίσιο για την ανώτατη παιδεία μπορεί να ψηφίστηκε στη Βουλή (μόνον από τους βουλευτές της Ν.Δ.), όμως, φοιτητές, πανεπιστημιακοί και τα κόμματα της αντιπολίτευσης προβλέπουν ότι δεν πρόκειται να εφαρμοστεί. Οχι μόνο γιατί θα επιχειρήσουν στην πράξη να τον ακυρώσουν, αλλά και επειδή βασικές διατάξεις του είναι αντισυνταγματικές, όπως τουλάχιστον ισχυρίζονται επιφανείς συνταγματολόγοι.

Καθηγητές του Συνταγματικού και του Ποινικού Δικαίου εκλήθησαν να εντοπίσουν τις εστίες αντισυνταγματικότητας του νόμου. Στα συγκεκριμένα ερωτήματα απάντησαν οι: Δ. Τσάτσος, καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πάντειο, Γ. Κασιμάτης, ομότιμος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Γ. Αλέξανδρος Μαγκάκης, καθηγητής του Ποινικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γ. Μανωλεδάκης, καθηγητής του Ποινικού Δικαίου στο Αριστοτέλειο, Λίνα Παπαδοπούλου, λέκτορας Συνταγματικού Δικαίου στο Αριστοτέλειο, και Κ. Μποτόπουλος, δρ Συνταγματικού Δικαίου. Ίδου πώς κωδικοποιήθηκαν οι ενστάσεις των επιστημόνων.

«Αόριστος και επικίνδυνος»

Οι επιστημονικές ενστάσεις που καταθέτουν σήμερα οι πανεπιστημιακοί στην «Κ.Ε.» αφορούν μια μεγάλη γκάμα των διατάξεων του νόμου. Για παράδειγμα οι έξι επιστήμονες:

-Χαρακτηρίζουν τις αναφορές στο άσυλο και τις ακαδημαϊκές ελευθερίες «απαράδεκτα αόριστες» και συμπληρώνουν πως «παραβιάζουν την κατοχυρωμένη αρχή της πλήρους ακαδημαϊκής ελευθερίας».

-Σχετικά με τους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας των ΑΕΙ, τονίζουν ότι ο νόμος «υπεισέρχεται σε θέματα χάριν των οποίων θεσπίστηκε η πλήρης αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ» και συμπεραίνουν ότι οδηγεί τα πανεπιστήμια «σε αυτοακύρωσή τους, δηλαδή σε παράλυσή τους με ευθύνη του κράτους».

Διάταξη	Τι προβλέπει	Τεκμηρίωση αντισυνταγματικότητας
Άρθρο 3, παρ. 7: Ακαδημαϊκές ελευθερίες και ακαδημαϊκό άσυλο	Οι παραβάτες οθόκληρου του άρθρου για το ακαδημαϊκό άσυλο τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης έως 6 μηνών.	Το σύνταγμα (άρθρο 7, παρ. 1) επιβάλλει να ορίζεται με απόλυτη σαφήνεια στον νόμο η τιμωρούμενη πράξη (nullum crimen sine lege certa). Η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι απαράδεκτα αόριστη, καθώς δεν περιγράφεται συγκεκριμένα ποια είναι η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος . Παραβιάζει επίσης τη δικαιοκρατική εγγύηση του άρθρου 7, παρ. 1, του συντάγματος, εφόσον αναιρεί την έως τώρα ισχύουσα ρύθμιση του ν.1.268/82, που είχε συγκεκριμένο χαρακτήρα.
Άρθρο 3, παρ. 7: Ακαδημαϊκές ελευθερίες και ακαδημαϊκό άσυλο	Η «επιβολή ορισμένων μόνο επιστημονικών απόψεων και ιδεών» (άρθρο 3, παρ. 2) περιλαμβάνεται στις διατάξεις που σύμφωνα με τον νέο νόμο θεωρείται ότι παραβιάζουν το άσυλο και τιμωρούνται.	Παραβιάζει την κατοχυρωμένη αρχή της πλήρους ακαδημαϊκής ελευθερίας η υπαγωγή μιας δραστηριότητας που συνδέεται με τη συνταγματικά προστατευόμενη έκφραση γνώμης στο πεδίο της αξιόποινης πράξης της «παραβίασης ασύλου».
Άρθρο 4, παρ. 2: Πρότυποι εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας των ΑΕΙ	Υποχρεωτικά ισχύς πρότυπου Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού.	Αντίκειται στο άρθρο 16, παρ. 5, του συντάγματος, καθώς ο πρότυπος γενικός κανονισμός υπεισέρχεται σε θέματα χάριν των οποίων θεσπίστηκε η πλήρης αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ και αποτρέπει την εσωτερική τους διαφοροποίηση.
Άρθρο 4, παρ. 2 του νόμου: Εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας και λήψη αποφάσεων των ΑΕΙ	Απαγόρευση στα ΑΕΙ να λαμβάνουν αποφάσεις «ζωτικού ενδιαφέροντος» αν δεν τηρήσουν τον πρότυπο κανονισμό ή δεν καταρτίσουν δικό τους.	Αντισυνταγματική η αοριστία της έκφρασης «ζωτικού ενδιαφέροντος» σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, εάν τα πανεπιστήμια δεν λάβουν αποφάσεις στα κρισιμότερα ζητήματα που τα αφορούν, οδηγούνται σε αυτοακύρωση, δηλαδή σε παράλυσή τους, με ευθύνη του κράτους .
Άρθρο 5, παρ. 5 - 6: Ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό προγραμματισμός	Εξάρτηση της χρηματοδότησής τους από μια 4ετή σύμβαση, που προβλέπεται ότι θα συνάπτονται με το κράτος.	Αντίκειται στην κατοχυρωμένη στο άρθρο 16, παρ. 5, «πλήρη αυτοδιοίκηση» των ΑΕΙ, διότι, με δεδομένη τη διαπραγματευτική υπεροχή της πλειεράς του υποψηφίου Παιδείας έναντι εκείνης των ΑΕΙ, η «σπειρή» της μειωμένης χρηματοδότησης είναι πιθανό να επηρεάσει την ουσία των επιλογών του κάθε ιδρύματος, καθώς και την ισότιμη αντιμετώπισή τους από την πολιτεία .
Άρθρο 5, παρ. 5 του σχεδίου νόμου: Αναστολή χρηματοδότησης των ΑΕΙ	Αναστολή κάθε κρατικής χρηματοδότησης προς ΑΕΙ σε περίπτωση που «με ευθύνη του ΑΕΙ, δεν υπάρχει τετραετές αναπτυξιακό πρόγραμμα».	Η σχετική υποχρέωση αρωγής και στήριξης από το κράτος δεν μπορεί να εξαρτάται, σύμφωνα με το ισχύον σύνταγμα, από καμία εξωθεν επιβαλλόμενη υποχρέωση και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί ως συνέπεια να επέλθει πτώχευση του πανεπιστημίου προκαλούμενη από το κράτος .
Άρθρο 9, παρ. 1: Ένταξη σε σχολές ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο	Απαιτείται προεδρικό διάταγμα για την ένταξη τμημάτων σε σχολές αναλόγως του γνωστικού τους αντικειμένου.	Παραβίαση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης συνιστά η πρόβλεψη ότι είναι απαραίτητη πράξη της διοίκησης για ένα καθαρά εσωτερικό ακαδημαϊκό θέμα.
Άρθρο 16, παρ. 1: Διάρκεια εξεμμένων-εξεπισπευσμένων περιόδων	Κάθε διδακτικό εξάμηνο διαρκεί ορισμένο χρόνο, η υπέρβαση του οποίου οδηγεί άνευ ετέρου σε απόλυσή του εξαμήνου.	Ανεπίτρεπτες παραεργίες στο δικαίωμα απεργίας των διδασκόντων και του λοιπού προσωπικού των ΑΕΙ, καθώς και επέλευση συνέπειας εις βάρος των φοιτητών από νόμιμες δράσεις των διδασκόντων.
Άρθρο 24, παρ. 1: Υποχρεωτική συμμετοχή εκλεκτόρων από όλα τα ΑΕΙ	Συμμετοχή στα εκλεκτορικά σώματα, σε κάθε περίπτωση εκλογής, εξέλιξης ή μονιμοποίησης του επιστημονικού προσωπικού, εκλεκτόρων προερχόμενων κατά το ένα τρίτο από μέλη ΑΕΠ άλλων τμημάτων του ίδιου αλλήλ και πιθανώς άλλου ΑΕΙ από αυτό το οποίο αφορά η κρίση.	Παραβιάζει την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ , που πρέπει να νοείται ότι επιφυλάσσεται από το σύνταγμα για κάθε ΑΕΙ ξεχωριστά, λόγω του μεγάλου υποχρεωτικού βαθμού των εξωτερικών εκλεκτόρων.

-Για το θέμα της απειλής της αναστολής χρηματοδότησης τμημάτων των ΑΕΙ εκτιμούν ότι αυτή θα επιφέρει «πτώχευση του πανεπιστημίου προκαλούμενη από το κράτος».

-Επισημαίνουν τον κίνδυνο «της παραβίασης της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης» εξαιτίας της πρόβλεψης του νόμου ότι «απαιτείται προεδρικό διάταγμα για την ένταξη τμημάτων σε σχολές αναλόγως του γνωστικού αντικειμένου τους».

-Σχετικά με τις διατάξεις για τη διάρκεια του εξαμήνου, η ομάδα των «6» τις περιγράφει ως «ανεπίτρεπτες παρενέργειες στο δικαίωμα απεργίας των διδασκόντων και του λοιπού προσωπικού».

-Τέλος, αναφερόμενοι στην υποχρεωτική συμμετοχή εκλεκτόρων από άλλα ΑΕΙ οι καθηγητές υποστηρίζουν ότι «παραβιάζεται η αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης, λόγω του μεγάλου υποχρεωτικού βαθμού των "εξωτερικών" εκλεκτόρων».

Η λέκτορας συνταγματικού δικαίου του Αριστοτελείου Λίνα Παπαδοπούλου με δήλωσή της στην «Κ.Ε.» υπογραμμίζει χαρακτηριστικά ότι ο νέος νόμος-πλαίσιο συγκρούεται με τη δημοκρατία πολλαπλά:

«Πρώτον, η κυβέρνηση αγνόησε παντελώς τις απόψεις των ενδιαφερομένων και τον ψήφισε αυτάρεσκα και αλαζονικά. Δεύτερον, εγγυήσεις φιλελεύθερου χαρακτήρα, όπως η αρχή "καμία ποινή χωρίς συγκεκριμένο νόμο" ή η πλήρης αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ περιφρονούνται. Τρίτον, κάθε αντίδραση που μεταφέρεται στο δρόμο καταπνίγεται με γκλομπ και δακρυγόνα».